

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

★

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

פרשת אמור

י"ג אייר

גליון ל"א (תרכ"ט)

יוצא לאור על ידי

התאחדות בית המדרש המוסד חינוך אהלי תורה

במחלקת המחקר

התאחדות עובדי

הי"ת הוא שנת צמחאת בכל

צה"ק שנה לחולת כק אדמו"ר שליט"א

שנת חמשת אלפים שבע מאות וחמשים ושתים לבריאה

ב"ה

פרשת אמור

ל"ג אייר

היי תהא שנת נפלאות בכל

צדי"ק שנה להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

תוכן ענינים

לקוטי שיחות

בדברי האוה"ח שבעל בחירה יכול להרוג גם מי שלא
נתחייב מיתה ביד"ש

בדברי הזחר דרציחה עייני ישראל

רשע אינו שליח דרחמנא

אין אדם יכול להרוג אי"ע

אם לא נגזר עליו מלמעלה

בדברי הראב"ד שהמצריים נענשו מצד שהוסיפו על הגזרח

כשנמסר לבעל בחירה זה גופא בא מצד הנחגתו
מדבר למעליותא

אגרות קודש

"בא חסידים איז ניטא קיין בדרך ממילא"

פשוטו של מקרא

הערה להערה

רמב"ם

זכו או לא זכו בתהליך

הגאולה - פני "ואם יעמוד כו"

- אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכ

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

בדברי האוה"ח שבעל בחירה יכול
להרוג גם מי שלא נתחייב מיתה ביד"ש

הרב אברהם יצחק ברוך גערל
~ ר"מ בישי

בלקו"ש חלק ל' (ע' 297) במכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א
באגרות קודש ח"ט ע' רי"ד) כתב וזלה"ק: ..ובמה שהעיר
כאוה"ח (וישב לו, כא) אשר בעל בחירה יכול להרוג גם מי
נתחייב מיתה ביד"ש, שהוא היפך ממש"כ באגה"ק לאדה"ז רס
הנה גברא אגברא קא רמית, אבל, לכאורה קשה ממש"ש
(קפה, א, ושם) וממש"ג (ש"ב כד"ד) [ויאמר דוד אל גו
נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו וכיד אדם אל אפלה], וי"ו
ע"ד העומד במקום סכנה (שבת לב, א) אשר אעפ"כ תלוי רק,
שמלמעלה. והסכנה גדולה יותר מבעל בחירה, מאשר בע"ח ש
נאמר ומוראכם וגו' (תניא פכ"ד ואה"ח שם). ולכן מספ
זכות קטן, משא"כ באנשים ובפרט בני"ש שבחירתם חפשית
(עיי"ש במפרשי הזהר). ויש לדחוק זה גם כלשון האוה"ח
הר"ח לחגיגה (ה, א) [שמפרש מ"ש ויש נספה בלא משפט "כג
שהרג חבירו"] כו' עכלה"ק, וראה גם לקו"ש ח"ג ע' 838

והיינו דבודאי לא שייך שיהא נהרג ע"י בעל בחירה ב
שלמעלה, וכוונת הזהר והאוה"ח והר"ח הוא דאז צריך
הרבה יותר בכדי להנצל מהבעל בחירה, ולולי זה יהרג, מט
ה"י נמסר לבע"ח שאין להם בחירה אפשר שלא ה"י נהרג כ
מספיק זכות קטן וכו', ומ"ש האוה"ח "ויכול להרוג מ
נתחייב מיתה" היינו דלולי הבעל בחירה לא ה"י נתחייב
כיון דלא ה"י כמצב של סכנה ולא ה"י צריך לזכותים ו
כו'.

ובהגהות מראה כהן שבת כב, א, הביא דברי הזהר הנ"ל
ליה למנפל לגובא דנחשין דאי איהו צדיקא קב"ה יעביד
וכו' אבל בידא דשנאי דרעותא דלהון לקטלא ליה לא יכ
לאשתזיב מינייהו וכו'" ומפרש לפי שהאדם הוא בעל בחי

אמור - י"ג אייר - היי תהא שנת נפלאות בכל -

עין ה' לבטל את בחירת האדם בכל זמן כנודע, ולכן קשה לפני המקום לעשות נס לצדיק ג"כ כזה עיי"ש, וזהו ע"ד הנ"ל, דמכיו שענין הבחירה הוא דבר עיקרי בכריאת העולם, אין הקב"ה רוצה שנת בחירת האדם, ולכן רק אם יש לו זכותים גדולים ישנתה הבחירה, משא"כ בבע"ח אי"צ לזה, וי"ל דזהו גם כוונת הגמ' בברכות ז,ב, עה"פ "למה תביט וגו' תחריש בבלע רשע צדיק ממנו", צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע, דצדיק גמור אינו יכול לבלוע מצד הזכותים כו' שיש לו, ורק צדיק ממנו בולע, (וראה גם בס' ברכת שמעון עה"ת פ' וישב שם שתירץ דברי אזה"ח ע"ד הנ"ל, ועד"ז כתב בהרחב דבר להנצי"ב שם לו"כ).

ובמ"ש בהמכתב דגברא אנברא קא רמיח, יש להעיר שכ"כ גם בס' חינוך מצוה רמ"א וז"ל: שלא לנקום, כלומר שנמנענו מלקחת למה מישראל כו' מרששי המצוה שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע היא סבה שתבא אליו מאת השי"ת, ומיד יש אחיו לא תהי' דבר בלתי רצונו כ"ה, ע"כ כשיצטרהו או יאכהו אדם ידע כנפשו כי עוונותיו גרמו והשי"ת גזר עליו, ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו כי הוא אינו סיבת רעתו וכמו שאמר דוד המלך ע"ה הניחו לו לקלל כי אמר לו ה', הנה הענין בחטאו ולא בשמעיו כן גרא עכ"ל, דזהו כמו דברי עה"ז.

בדברי הזהר דרציחה עיי ישראל רשע אינו שליח דרחמנא

וראה גם בס' חסידים סי' תשנ"א וז"ל: אם חלה שום אדם אל זלזול חולי זו שמחמת שום מאכל או שום משקה בא חליו ולא פעל כל זאת, ואפילו חבלוהו בני אדם רעים, אלא יאמר עוונותיו מן לו ופרי, ובהגהות מקור חסד שם ציין לשו"ת מהרש"ם ח"ב קמ"א (דדן שם לגבי אשה קטלנית אם נהרג בבחירת אדם) שביא דברי הזהר ר"פ שמיני דמחלק דאם ההורג הוא עכו"ם או ישראל צדיק דאז הוה שליח דרחמנא, משא"כ בישראל רשע, דזהו יסוד ממ"ש בס' חסידים.

ולפי המבואר בהמכתב אולי יש לתרץ דכוונת הזהר שהחילוק הוא הכשנהרג עיי ישראל צדיק וכזו אין הפי' שנהרג משום שהי' עכו"ם במצב של ספנה והי' צריך לזכותים מיוחדים, אלא שפך נגזר מעיקרא שיהרג, משא"כ בישראל [שיש לו בחירה וכזו] רשע,

- אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכ

שם לא ה"י הרוצח שליח דרחמנא מעיקרא, אלא דמצד בחירתו. פעל שהנרצח ה"י נמצא במצב של סכנה, ומכיון שלא ה"י זכותים מיוחדים כו' נהרג, אבל ודאי גם זה ה"י ע"י (שלמעלה כיון שלא עמדו לו זכותיו, ואין זה סתירה למ"ש חסידים.

וראה גם בס' דניאל (ג, טו) בחנניא מישאל ועזרי' שאמר נבוכדנצר להשתחוות לצלם ואם לא ישתחוו "מן הוא אל-י שזבנכון מן ידי" [מי הוא ה' אשר יציל אתכם מידי] וה האלשי"ך שם הלא נבוכדנצר כבר אמר מקודם (ב, מז) "מן קש אל-הכון הוא אל-ה אלהין ומרא מלכין וגו'", וא"כ האיך דמי הוא אל-ה שיכול להצילם? ומבאר דכוונת נבוכדנצר דגם אם ינצלו מהאש מאן הוא אל-ה יצילכם מידי עצמי באש בעל בחירה, כי לא יסיר בחירתי ממני, וחמ"ו השיבו לו איתי אל-הנא די אנחנא פלחין יכל לשיזכותנא מן אתון יקדתא ומן ירך מלכא ישיזיב", ומבאר שיש ג' מיני המתרגשות לכא על צדיק: א) מי שפגע בו ארי וכינ"ב, ובוו הצדיק מגן כעדרו להמלט ממנו, כי מאז בראם השי"ת נתן וחתת האדם על כל חית השדה, דצלם האלקים הוא מוראם, אול חטא והסיר ממנו צלם האלקים אז יזיקנו החיות, ב) למעלה מי שנפל לאש או למים דהוא דבר דומם ופועל לפי טבעו אשר בו מאתו השי"ת, דלא ינצל אא"כ יבקש לו השי"ת זכות ממקו כו' ג) למעלה מזה המין השלישי דכל אלה לא יספיקו ל שנופל תחת אדם המבקש נפשו, דאין השי"ת מכריע למנוע אח מחפשיות בחירתו אחרי נפלו בידו, וזה ה"י כוונת נבו דאפילו אם ינצלו מן האש מי יצילם מידו, כיון דאין ה משנה הבחירה, וע"ז ענו דגם בזה יכול הקב"ה להצילם וכו' שיכול להצילם מן האש, ויש לבאר זה לפי הנ"ל בהמכתב דזו שהשיבו לו דהכל בא ע"י פס"ד מה', ובמילא שייך גם בזה ע"י זכותים מיוחדים וכו'.

**אין אדם יכול להרוג
א"ע אם לא נגזר עליו מלמעלה**

וראה גם בס' קובץ מאמרים להגר"א וואסערמאן הי"ד (ו) שהביא דברי התוס' בכתובות ל, א, על המבואר בגמ' ד'חכמ שמים חוץ מצנים ופחים" שהקשו התוס' מהא דאמרין לעזי עמוד אדם במקום סכנה אלמא דיכול האדם לשמוח א'.

אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכל -

הרעניות ואינו ביד"ש? ותירצו התוס' דמן הפשיעה ודאי יכול
שמור א"ע, דהא ודאי שבידו להמית א"ע אבל כשמביאין עליו מן
שמים באונס אי אפשר לו לשמור, אבל צינים ופחים לעולם לא
ינאו עליו באונס אם רוצה לשמור עכ"ל, וכתב שם דלולי דבריה
פ"ל באופן אחר דאין שום חילוק בין עצמו לאחר, דכמו שאין
יכלתו להרוג אדם אחר אא"כ נגזר עליו שיהרג, ה"נ אין בידו
המית א"ע אם לא נגזר עליו שיהרג, ומ"מ הרוצח חייב מיתה על
דעת בחירתו ועד"ז האדם עצמו אם המית א"ע, ואם לא נגזר עליו
דמות לא ה"י יכולת בידו להרוג א"ע, ולכן אסור לאדם לעמוד
מקום סכנה כמו שאסור לו להעמיד אחרים במקום סכנה ואין שום
יבדל בין עצמו לאחר, וגם כזה אמרינן דהכל בידי שמים כו',
מביא שבתו"י שם הקשו מהא דתנן "בע"כ אתה חי"י והרי בידו
המית א"ע? ולפי הנ"ל הדברים כפשוטם שאין ביד האדם להמית
א"ע אם לא נגזר עליו שיהרג, ומביא שכ"כ גם בס' חובת הלכות
שער הבטחון פ"ד עיי"ש בארוכה, וראה בס' סוכת דוד כתובות שם
ה"ה ששקו"ט כזה, דלפי דבריו יוצא עוד יותר דאף שהוא בעל
החיה, לא רק שאינו יכול להמית אחר אם לא נגזר עליו מלמעלה
לא אפילו בנוגע לעצמו ג"כ כן הוא, דאפ"ל רק עפ"י פס"ד
מלמעלה.

בדברי הראב"ד שהמצריים נענשו מצד שהוסיפו על הגזרה

אלא דלכאורה אכתי יש להקשות ממ"ש הרמב"ן בפ"ל (טו, יד)
ועל הכוונה להוסיף על הגזרה, כמאמר הכתוב אני קצפתי מעט
מזה עונש לרעה (זכריה א, טו) ולכן נענשו מלך בבל עונש כפול
ש"ש וע"י גם בראב"ד (הל' תשובה פ"ג ה"ה) שכן ביאר לגבי
מצרים, וראה לקו"ש חפ"ז קדושים (ב) ובענין זה בארוכה
מפורש ששייך להוסיף על הגזרה מצד בחירתם יותר מממה שנפס'
למעלה, ואיך זה מתאים לפי הנ"ל? ומה שכתבתי שם
ולכאורה גם כזה יש לתרץ לפי המבואר בהמכתב, דאה"נ על
ענין זה שנגזר עליהם לא נענשו כיון שכן ה"י צ"ל בהחלט, לפ'
עונש הראב"ד, (ולפי הרמב"ן לא ה"י) נענש בעונש כפול, משא"כ
ענין להעניש שניתוסף על הגזרה, הנה ודאי שגם זה ה"י עפ"י
פ"ד שלמעלה, אלא דכיון דסו"ס הם בחרו להוסיף בהענין,
לא ה"י הוסיף ישראל צחמים לזכותם מיוחדים בכדי שבהירתם
יבוא ידו פועל, וכיון שלא ה"י להם זכויות אלה לכן בא

- אמור - י"ג אייר - ה' תהא שנת נפלאות בכ"ו

לידי פועל, אלא דע"ז נענשו המצריים וכו' כיון דרק מן
בחירתם הם ה' הוספת עינוי בכנ"י, שזה גרם שלא יעמדו
זכותם כנ"ל, וי"ל דלשיטת הראב"ד אף דלא סב"ל שנענשו מן
רוע בחירתם, הנה זהו רק בנוגע להעינוי שנכלל בהגזרה, ו
בנוגע לההוספה שהוסיפו מעצמם, ודאי נענשו.

כשנמסר לבעל בחירה זה גופא בא מצד הנה

ויש להוסיף ג"כ מהמבואר בלקו"ש פורים תשמ"ז שמביא ד
מגילה יב,א "מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו ה'
כלי מפני שנהנו מסעודתו של אותה רשע", ומקשה וכי אכ
מאכלות אסורות חמורה כ"כ שבגללה יתחייבו כלי? וממשיך ל'
עפ"י משארו"ל שכנ"י נמשלו לכבשה אחת העומדת בין שב'
זאבים, וגדול הרועה (הקב"ה) שמצילה ושומרה, והיינו שהמ'
ש ישראל בין האומות הוא לפעמים באופן שקיומם הוא נסי למ'
מ הטבע, וגדול הרועה שמצילם ושומרם בהנהגה נסית שלמ'
מהטבע וזה שייך רק כאשר הנהגתם של ישראל היא בהתאם
שסומכים ע הקב"ה שיצילם וישמרם, אבל כשהם מנגדים לשמיר'
ע"י שמחשיבים הנהגת הטבע במילא מכניסים א"ע תחת הו'
הטבע, וזהו ע"ד שביאר הרמב"ם (מו"נ ח"ג פנ"א י'
לסופו)) מ"ש "והסתרתני פני מהם גו' ומצאוהו רעות רבות
בדרך מציאה, דכאשר האדם מבדיל א"ע מה' ה' נבדל ממנו
אז מזומן לכל רע שאפשר שימצאוהו, היינו שהוא מסלק
השגחתו המיוחדת "להמלט מיד המקרה" - ובמילא נשאר "מ'
למקרה", וביאר דזה גם כוונת הרמב"ם בריש הל' תעניות
שביאר מ"ש "והלכתם עמ בקרי והלכתי (גם אני) עמכם בחמת
עיי"ש, דלפי"ז מבואר מה שאמרו רז"ל דמכיון שנהנו מסע'
של אותו רשע, היינו (ל משום מאכלות אסורות אלא) שהח'
הנהגת הטבע כו' במילא שוב לא עמדה להם השגחה המיוחדת ע'
באופן שלמעלה מהטבע וגרם לגזירת כלי, ואי"ז בגדר עונש
חטא, אלא שהיתה הנהגה טבעית מהנהגתם עיי"ש בארוכה.

דלפי"ז יוצא דזה גופא שאפ"ל שהאדם יכול להיות
לבחירתו של איש אחר זה גופא הוא תוצאה מצד ההנהגה
שנמסר להנהגת הטבע וכו', ובמילא ה"ה במצב של סכנה ואנ'
לו זכותים מיוחדים וכו' ה"ה נענש ע"י פס"ד שלמעלה כנ"י
אם הנהגתו היתה בשלימות אפשר שלא ה"ה בא למצב כזה מן
ולא ה"ה צריך לזכותים מיוחדים וכו', ואפ"ל דזהו גם

אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכל -

אמר רז"ל (מובא ברש"י שמות יב, כב) "כיון שניתנה רשות משחית לחבל אינו מבחין בין צדיק לרשע", והיינו דאז ההנהגה מסרה למדת הדין, ולכן גם הצדיק אם אין לו זכותים גדולים כמו בצדיק שאינו גמור כו' ה"ה נענש מצד פס"ד שלמעלה כיון שאז מענישים אפילו על חטא קטן וכו', וראה גם בס' סוכת ה' פ' לך אות ק"ו - ק"ח.

מדבר למעליותא

הרב טובי בלוי
~ מח"ס כללי רש"י ~
~ ירושלים עיה"ק ~

בליקוט לפ' פקודי ש.ז. סעיף י"ג, מדבר על בחינת "מדבר" למעליותא, ובהערה 75 מצויין לכמה מקומות ב"לקוטי תורה".

ולהעיר:

א. יש לציין גם ל"לקוטי תורה" בפ' פקודי עצמה, דף ג', כב: "בארץ לא זרועה, פי' שהזריעה היא בחינת לא זכו' ממשיך מחי' אשר לא ישב אדם שם" עכ"ל, ולהעיר מן האריכות בשיחות י"ג אדמו"ר שליט"א (אשתקד) כענין לא - תעשה וקיומן לעתיד וכו'.
ב. בספר "גבורות ה'" למהר"ל מפראג, פרק כ"ב, מסביר מדוע נהגה התורה במדבר דווקא, וכן הוקם שם המשכן ושאר עניניו עם כבוד המן והשליו וכו', ומבאר כי המדבר שיש בו שממה ענינים גשמיים וחומריים הוא במקום שבו יש יותר הענינים ירוחניים, ומשום שאין בו עניני הטבע יש בו עניני למעלה מן הטבע, והוא ע"ד ה"ל"ש: "והיה המשכן אשר יקראו אליו ירושלים" (ויקרא י"ד י"ג).
ג. וכן נראה שיש קשר בין המדבר והמשכן, והוא ע"ד ה"ל"ש: "והיה המשכן אשר יקראו אליו ירושלים" (ויקרא י"ד י"ג).
ד. וכן נראה שיש קשר בין המדבר והמשכן, והוא ע"ד ה"ל"ש: "והיה המשכן אשר יקראו אליו ירושלים" (ויקרא י"ד י"ג).

אם י"ק אלו אינן אלא חלקים מן המדבר, והוא ע"ד ה"ל"ש: "והיה המשכן אשר יקראו אליו ירושלים" (ויקרא י"ד י"ג).

- אמור - י"ג אייר - היי תהא שנת נפלאות בכל -

א ג ר ו ת ק ו ד ש

"בא חסידים איז נייטא קיין בדרך ממילא"

הרב שמואל נעמרוביק

= חבר כולל שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א -

באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק י"ב בעמ' רס"ד מובא
".... ואם בכלל הנהגת החסידות היא, אז מען האלט נייט פון
ממילא, וכמובא בכמה שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ
זי"ע, עאכו"כ כשצריכים לעשות מהם פנימיים, ופנימיים גם
בהשפעתם על הזולת...". ע"כ.

והנה בספר השיחות קיץ ה'שי"ח עמ' 57 מובא זאת מאדמו"ר
הצ"צ, וז"ל: "עס איז מער ווי א יובל יארן אז דער זיידן
[כ"ק אדמו"ר הזקן], דער שווער [-כ"ק אדמו"ר האמצעין] און
איך, הארעווען אז חסידים זאלן זיין עבודה'דיקע ירא שמיים
ניט קיין במילא'דיקע ירא שמיים". ע"כ.

וכן בלקוטי שיחות חלק ג' 800 מובא: "חסידות חב"ד מאנט
אז אלע ענינים פון טוב זאל א איד דערגרייכן דורך עבודה
און נייט באנוגענען זיך מיט דעם טוב וואס ער האט בזה
ממילא. ווי דער סיפור הידוע פון א חסיד וואס האט געבעט
דעם רבי'ן דעם צמח צדק, אז ער זאל בענטשן זיין אייניקל מי
א גוטע זכרון: "ער זאל געדענקען אלץ וואס ער וועט זען אן
הערן ביי דעם רבי'ן און ביי חסידים, וועט ער במילא זיין
ירא שמיים". האט אים דער רבי דער צמח צדק געענטפערט: "צ
איז מער ווי א יובל יארן אז ... (כנ"ל) נייט ק
במילא'דיקע ירא שמיים". ע"כ.

(דא"ג לפי"ז נמצא שהכוונה בהמקומות דלעיל ודלקמ
חסידות, חסידים וכיו"ב, הוא דוקא לחסידות חב"ד, וע
בהמשך השיחה הנ"ל שמדובר שם, שזהו החילוק בין שיטת חב
ושיטת פולין).

אבל ראה באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק ז' ע
כ"ף שמובא שם וז"ל: "...והעולה על כולנה ע"פמה שסיפר כ

- אמור - י"ג אי"ה - ה"י תהא שנת נפלאות בכלל -

והנה על-מקרה זה ועוד כו"כ הדומים לו כבר הצבעתי במכו
לספר "כללי רש"י" (והוא - במהדורה החדשה בעמ' 26), הער
62, עיין שם (אלא ששם יש טעות הפוס וכתוב "כ"ד, ח"י" וי
לתקן). וכן בספר הנ"ל פרק י"ח, כלל ח, הערה 2 (ושם מופי
לנכון "כ"ב, ח"י") יעויין שם.

ר מ ב " ס

**זכו או לא זכו בתהליך
הגאולה - פי' "ואם יעמוד כו"י"**

הרה"ת ישראל יונגורט
תות"ל 770 =

א. בגליון תרכ"ח מביא הרב י.ד.ק. מה שכתב בעבר בדב
הרמב"ם הל' מלכים (פי"א ה"ד): "ואם יעמוד מלך מבית ד
הוגה בתורה ועוסק במצות . . . ויכוף כל ישראל לילך בה .
וילחם מלחמות ה' . . . ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל ד
זה משיח בודאי" - דלכאוי אינו מובן, למה כתב הרמב"ם תי
"ואם" דמשמע דאינו מוחלט שצריך להיות תהליך כמ"ש הרמב
דוקא?

ומבאר שבכך מרמז הרמב"ם שיתכן שיהיה מצב אחר, של "זו
שאז המקדש יהיה באופן ש"בנוי ומשוכלל הוא יגלה משמיני
והסדר שנקט הרמב"ם הוא באופן ד"לא זכו".

ומביא מה שהקשו עליו ממ"ש הרמב"ם בתחילת הפרק באופן:
ברור: "המלך המשיח עתיד לעמוד כו' ובונה המקדש ומקבץ נו
ישראל, הרי שבוה אין ספק לכאוי ששיטת הרמב"ם הוא שמש
בונה מקדש.

וכותב הרב הנ"ל שיסודו להסביר ברמב"ם פי' תיבת "וא
כנ"ל הוא עפ"י דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א המבואר בלקו"ש ד
י"ג ע' 84 הערה 36 ששם מתווכ כ"ק אדמו"ר שליט"א בין הדי
אם בנין ביהמ"ק דלעתיד יהיה בידי אדם ע"י משיח [ז

ההמב"ם] או "בנוי נמשפלל הוא יגלה משמים" (יש"ל החנוס) צ"פ
תחומא] - ע"פ סנהדרין (צח, א) "הזכר לכם ענני שמיא" (דנאל
ג'ג) "ולא זכו עני ורוכב על החמורה" (גברא; טו; טז) דא"כ
הקריא הנ"ל אינו אלא על החינוך של כ"ק אדמו"ה שליט"א,
ומוסיף - "ולא עלי תלונתם כמוכין" וממשיך: "אבל י"ל דלק"מ,
דהכונה כרמב"ם הוא להדגיש שכאופן של "לא זכו" לא יתכן
אחריה ושרק משיח כלבד כונה מקדש נז"פ" (א"א ד"ס ד"ס)

[אמנם ביאור זה אינו מוכן, דאמאי צריך הרמב"ם אלהגוש
ואת הרי מ"ש בה"ד מוכן בבירור שכן הוא] (א"א ד"ס ד"ס)
ואח"כ מביא מלכו"ש חפ"ד (ע' 19) דמבואר שהגאולה יתכן
להיות ללא מלחמה בבחי' "אין מערער בדבר ואינכם צריכים
למלחמה" (רש"י דברים א, ח) - ומפאר בהערה 58: שם ומ"ש
הרמב"ם (הל' מלכים ספ"א) שמשית "לחוס מלחמות ה' ההר"שם
(בס' הלכות הלכות) מביא מה שהוא ודאי באיזה מצב שיהיה אפי'
באם לא זכו (ח"ו) כמבואר בארופה במ"א (וראה שיחת מוצאי ש"פ
מט"מ תשל"ט) עכ"ל.

ומוסיף הרב הנ"ל "הרי פהיא דלא רק בנוגע לבניית ביהמ"ק
ע"י משיח אינו דבר החלטי, אלא שבאם יהיה בבחי' זכו"א
גלה ויבוא משמים: אלא כמו כן גם בנוגע ל"לחוס מלחמת ה'
אינו דבר החלטי כיון שזה מייקר רק כמצב של "לא זכו" בלבד
כנ"ל.

וממשיך ומביא רא"י נוספת לדבריו הנ"ל: "והנה"כ משיחת
ש"פ חיי שרה תשמ"ו" [התוועדות תשמ"א א' ע' 530-531
הערה 36] איתא: "והנה שני מזמורים אלו עם היות שבשניהם
מדובר בענין הגאולה, אע"פ"כ חילוק ביניהם: התחלת מזמור קכ"ז
הוא "בשוב ה' את שיבת ציון" הי קיבוץ גלויות: והתחלת מזמור
קכ"ז הוא "ה' גו' יבנה בית" לזו בנין בית המקדש: וסחה
המזמורים (שגם סדר בתורה הוא תורה והתנאה) הי קיבוץ כל
ישראל (קיבוץ גלויות) לפני בנין ביהמ"ק. . גם בנוגע לעת"ל
הוא בהתאם לדעת המדרש (תחומא נח יא בסופו) "שאינ ירושלים
בניית עד שיתכנסו הגלויות".

ואף שכנוגע להלכה יש לכאורה פס"ד בקנה הרמב"ם... "ומבנה
במקומו (ואח"כ) וקבץ נרחי ישראל" פ"ה ד"ל בהרמב"ם בספתו

- אמור - י"ג אייר - היי תהא שנת נפלאות בכלל -

(הלכות הלכות) פס"ד סדר המוכרח ע"פ הלכה ככל אופן משא"ה הסדר שיהיה רק אם אפשר דרי ויהי' כלו כל הקיצין לגמרי שא יכנה ביהמ"ק מלכתחילה ותכלית השלימות (ע"י כל ישראל וכשכ יושבי' עלי', וכו') ואכ"מ, עכ"ל, וגם בזה הביא רא דלבריו.

ב. והנה כ"ז אינו דהמתכוונן בכל דברי כ"ק אדמו"ר שליט"ה שהובאו לעיל יראה רק שכתב שיתכן שהגאולה תהיה באופן ד"זכ ובאם אכן כן יהיה אזי לא יהיה כפי הסדר המובא ברמב"ם, ז ככל דברי כ"ק אדמו"ר שליט"ה המוכאים לעיל אין שום ראי' ש סובר הרמב"ם עצמו (בספרו) ואדרכא המעיין בפנים השיחה הנ מש"פ חיי שרה תשמ"ז יראה להיפך, שדעת כ"ק אדמו"ר שליט"ה היא שיתכן שדעת הרמב"ם היא שגם כן יהיה המצב ד"זכו". יהיה סדר הגאולה כפי שפסק, ולא שיגלה המקדש משמים, וקרב גלויות לא יהי' בנין ביהמ"ק וכו'.

דז"ל השיחה שם לאחר שמביא הסתירה דלעיל מסדר המזמור בתהלים על דברי הרמב"ם, כתב "ואף שבנוגע להלכה יש לכאו פס"ד ברור דהרמב"ם (וממילא כל נושאי כליו) וכנה מק במקומו (ואח"כ) "זקבץ נדחי ישראל" - אעפ"כ בנוגע ל"מעש ועבודתינו" עכשיו ברוחניות (שעי"ז נעשים הענינים בגשמי כנ"ל) יש ללמוד הוראה משתי הדיעות, ולאחר תיבת לכ (דלעיל) סימן הערה (36) "כי י"ל דהרמב"ם וכו'" כנ ומהערה זו רק מוכח למה זהו (פס"ד ברור) "ובמ"א כתב נ אדמו"ר שליט"ה דלכאו יכול להיות גם המסקנה ואכ"מ" בשוה"ג להערה 33 לאחר שמתדיין אם הפרקי תהלים הנ"ל מדב רק במשכן ומקדש ראשון או גם בנוגע להגאולה העתיד מציין י הדעה שקאי רק במשכן ומקדש ראשון הערה לשוה"ג וכי וזלה "דבאם יפרשו שהפס"ד דהרמב"ם הוא בכל האופנים (דלא ככהו 36) - יהיה מוכרח (לכאורה) לומר כן, ומכ"ז מוכח ב דדעת כ"ק אדמו"ר שליט"ה היא שאין הכרח לפרש שדעת הרמ היא שבאם תהיה הגאולה באופן ש"זכו" ישתנה הסדר מפס"ד הנ שכתב.

ומשמעות דברי כ"ק אדמו"ר שליט"ה רק דיתכן שבאם הגז תהיה באופן ש"זכו" אפשר שיסבור גם הרמב"ם שסדר הגז ישתנה, וכן"ל באורך, ולכן שפיר הקשו על הרב י.ד.ק. ש להביא ראיי' מדברי הרמב"ם לענין זכו', ופשוט.

14 אמור - י"ג אייר - היי תהא שנת נפלאות בכל -

ומ"ש שלכאו' השאלה הנ"ל (מרפ"א) קיים גם על דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

באמת זה אינו כי מאחר שכתב כלשון ברורה ש"המלך המשיח עתיד לעמוד וכו'" בספר "הלכות הלכות" מוכח ששיטתו היא שכך יהיה, ולכן ברור שאח"כ הוא לא יערער דעה זו כי זוהי שיטתו ה"הלכתית" אבל עדיין יתכן שדעת עצמו שונה, ובספרו שהוא (כנ"ל) "הלכות הלכות" מביא מה שהוא ודאי באיזה מצב שיהיה אפי' באם לא זכו (ח"ו) "לקו"ש חכ"ד דלעיל).

ג. ומה שהביא דברי הפליתי (סי' ק"ו בסוף קונטרס בית הספק) שעמד על דברי הרמב"ם (הל' מלכים פי"ב ה"ב) שכ' דיש מן החכמים שאומרים שקודם ביאת המשיח יבוא אליהו, ודברים אלו לא יודע אדם איך יהיו עד שיהיו, ודברים סתומים הן עיי"ש - דמבואר מדבריו שאין החלט שאליהו יבוא מקודם, ולכאו' הוא נגד הש"ס עירובין (מ"ג, ב) בסוגיא דתחומין דאליהו יבוא מקודם, וכו', וכתב לכאר שהספק בזה תלוי באם הגאולה תהיה באופן ש"זכו" או "לא זכו".

הנה הגם כי מי אני וכו', (וגם בגלל שאלתו על דברים אלו) מ"מ יש לכאר זאת באופן אחר, והוא דהיות שישנה סוגיא בש"ס דממנה מוכח שהגאולה תהיה תוך פחות מזמן של כדי הליכת מיל (18 דק') ובזמן זה כבר יקריבו קרבנות (ראה לקו"ש ח"ב ע' 618) ראה זאת הרמב"ם כמחלוקת הסוגיות (ואין הכרח לומר שהמחלוקת היא באם זכו או לא, דיתכן שלהרמב"ם היתה סברא אחרת) ומה שכותב בהלכה פסוקה הוא רק מה שהוא ודאי באיזה מצב שיהיה.

והנה הרב הנ"ל הביא מ"ש בלקו"ש ח"ט (533): "וההסברה - שהרמב"ם כותב שם - בפ"ב שישנם דברים שהם בספק כו' - ה"ו קאי על הענינים שהוסיף בפ"ב ולא ע"ז שכתוב בפ"א, וכתבם ברור ופעמים וכו'" ע"כ.

והוסיף ד"לכאו' לפי דברי הפליתי הנ"ל י"ל שקאי גם ע"ז שכתוב בפ"א אלא דהספק הוא רק אם יהיה "זכו" או "לא זכו" - ואמנם ברגע שיהי' "לא זכו" (ח"ו) אזי כהחלט צ"ל הסדר כמ"ש הרמב"ם דוקא ויל"ע, עכ"ל.

- אמור - י"ג אייר - ה' תהא שנת נפלאות בכלל

אמנם לפי דברינו דלעיל אכן דברי כ"ק אדמו"ר שליט"מ
מבוארים כפשוטם ואין צורך להוסיף בהם.

ד. ובנוגע לעצם שאלתו כפי' תיבת "ואם [יעמוד] כן
הנה לענ"ד אין בזה שום קושי, ובפרט, כידוע הדגשת כ
אדמו"ר שליט"א בדברי הרמב"ם הם בלשון צח וברור, אשר
מאחר שכבר כתב הרמב"ם בריש הפרק ש"המלך המשיח עתיד לעמ
כו' ובונה בית המקדש יוכו", (ולא כתב באופן של ספ
הרי בוודאי שזהו שיטתו בענין זה, ולא יתכן לומר אחרת, וכ
שכבר הקשו עליו כנ"ל.

וכאן המקום להוסיף ביאור הלי' "ואם כו'", וכן בכלל
תוכן הלכות אלו - דהנה כמו שא"א לומר שיש בזה משמעות
ספק בעצם הענין שיעמוד מלך וכו' כנ"ל, כמו"כ אא"ל שה
הוא "כאשר יעמד" (וכמדומני שכן פי' הרה"ג שד"ב וולפא
בספרו הנעלה יחי המלך בע' רמ"ד ש"ואם" הוא ע"ד "כאשר"
שלא מפורש לי' זה) כי א"כ איך נפרש המשך הלי' (שנשמט
הצנזור אבל ידוע ומפורסם) ש"ואם לא הצליח עד כה ו
שבוודאי שאין כוונת הרמב"ם לבשר לנו שיארע כדבר הזה ו
ולא תקום פעמיים צרה, וגם אא"ל שה"אם" שבתחלת ההלכה
באופן א' וה"אם" שבסוף הלי' זו עצמה הוא באופן שני, כן
וגם פשוט.

אשר ע"כ, י"ל כפשטות שהכוונה ב"ואם" הוא על ה"ג
דמשיח ולא על "החפצא" של הגאולה, - זאת אומרת שזה ו
ש"המלך המשיח עתיד לעמוד וכו'" כי כך הבטיחה תורה
ובהמשך לדבר זה יש צורך לעוד הלכה, והיינו, מי הוא ה
הזה, ואיך נדע אם הוא המלך המשיח שהבטיחה עליו התורה
לאו, [ואם עשה חלק מהדברים ולא גמר האם דינו כנביא
וכיו"ב].

וע"ז כותב הרמב"ם (באופן ברור) שהסימנים המובהקים ל
מלך זה אינם מופתים וניסים, והא ראי' מר"ע ובר כוכבא
אלא הסימן הוא "אם" הוגה בתורה ועוסק במצוות וכו'
שאו יש לו חזקה שיהי' המשיח שיחזיר מל' דוד ליושנה
ב"ה.

אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכל -

ולכן אם הצליח ובנה המקדש וכו', הרי זה וודאי משיח,
אל שכן פסק כבר בתחלת הפרק שזהו התפקיד של משיח,

ואם לא הצליח כ"כ, והגיע רק לחזקת משיח, מ"מ ה"ה ככל
לכ"ו ב"ד הכשרים (ואינו כנביר שקר וכיו"ב), והדברים פשוטים
ומרומז גם בלשונו "[ואם]" כו"ו המוסיף שכ"ז בא בהמשך
הלכה הקודמת המדברת על מלך (מב"ד) שלא ה"י המשיח, וע"כ יש
לחזור איך לדעת מיהו המלך המשיח שעליו הבטיחה התורה
לענין דונקא ו"אם כו"ו אבל כנ"ל וודאי שיה"י מלך כזה
שנוגע להסברת כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהרמב"ם דיבר באופן של
לא זכו, הנה בדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א לא מוזכר כלל שיש
לזה רמז בדברי הרמב"ם בעצמו, כ"א תיווך כלכד בין שתי שיטות
לענין הרמב"ם שברור שיטתו, ושיטת התוס' ודעימי (כו').

ואולי יש להוסיף בפ"י דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, דלכאורה
יש לשאול הא גופא, מפני מה כתב הרמב"ם רק באופן "דלא

וכבר מוזכר משיחת דלעיל שכתב המוכרח ע"פ הלכה, אבל גם
דדוש קצת ביאור מדוע לא כתב הרמב"ם גם במקצת עכ"פ
הלכות ששייכים להאופן דזכו (שמצינו בכ"מ שהרמב"ם כותב
לכות שהם בגדר "מצווה מן המובחר" וכיו"ב).

וי"ל, שאין הפ"י שלא רצה הרמב"ם לכתוב יותר ממה שמוכרח
היה, כ"א שאין כל צורך לכתוב הלכות בשביל מצב ד"זכו" דהא
יהיה מצב ד"זכו", לא נצטרך להתייגע בהכרת מיהו המשיח,
גלך עמו לא"י לבנות ביהמ"ק, כי יה"י הפל נעשה באופן
ולמע' מדרך הטבע וכולם יבירו וידעו, ולא נצטרך לשום
כי נלך עם ענני שמיא וכו' וכו', וזהו המצב הנכון
וכל הצורך של הלכה הוא רק כשאנו באופן דזכה ונצטרך
לדעת מיהו מלך המשיח, ובשביל זה ניתן לנו הלכות ששם
מורשים הסימנים להכרת מלכינו משיח.

ואם איתא כנ"ל, אולי ניתן להוסיף, שיתכן שיהיה בין בני
שבאל גופא, אלו שזכו ואלו דלא זכו, דאלו שאינם יודעים
ברור מי הוא המלך המשיח שבדור יצטרכו ל"דרישה וחקירה",
אלו שהם בחי' "זכו" ידעו גם בלי כ"ז.

- אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכ"ב

וכאן יש להדגיש ולהכפיל כיהודה ועוד לקרא למ"ש ב
הלכתא למשיחא שי"ל ז"ע ע"י ראש הכולל וחבר הבד"צ דשנ
כ"ק אדמו"ר שליט"א ה"ה הרה"ג הרה"ח מהר"א העלער שלי
בסי' ט' סעיף ו' ואעתיק משם:

"והנה כל הנ"ל הוא רק כשלא עשה אות ומופת, דאז
דצריכים לסימנים הנ"ל שכתב הרמב"ם, אבל כשעשה אות ומ
דהיינו "שאמר דברים העתידים להיות בעולם ויאמנו דבו
ובדקו אותו פעמים הרבה ונמצאו דבריו נאמנים כולם וז
שהוא מלך המשיח חייבים להאמין לו דה"ז נביא אמת כמו
ברמב"ם רפ"י דהל' יסוה"ת ע"ש, וחייבים לשמוע לדברי הנב
עכ"ל.

ולהעיר משיחת ש"פ שופטים תנש"א.

■ ■ ■

נ ג ל ה

באיסור שאלת צרכיו בשבת

הרב יוסף חיים קאנ
חבר כולל שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט

בשור"ע אדה"ז סי' רס"ח ס"ב א"י: "שמן הדין ה"י ראוי
גם בשבת ויו"ט כל ברכות אמצעיות כמו חול ולהזכיר ק
היום בעבודה כמו בר"ח וחוש"מ אלא שמפני כבוד שבת ויו"
הטריחוהו חכמים ותיקנו ברכה אחת אמצעית לקדושת
ומקורו הוא מגמרא ברכות דף כא, א וז"ל "ורבנן הוא
אטרחוהו משום כבוד שבת".

והא דמצינו דיש איסור של שאלת צרכיו בשבת וא"כ נ
איך להתפלל כל הברכות האמצעיות בשבת מפני איסור
צרכיו, ולמה אמרו שזהו מפני שלא הטריחוהו חכמים.

אמור - י"ג אייר - ה'י תהא שנת נפלאות בכל -

הרי כבר אמרו בגמ' ירושלמי פ' אלו קשרים (הביאו גם א"ה"ז בשו"ע סי' קפ"ח ס"ד) "תניא אסור לאדם לתבוע צרכיו בשבת ר' זירא שאיל לר' חייא בר' אבא מהו למימר אבינו הוועינו זונינו א"ל טופס ברכות כך היא". הרי לנו מפורש דכבהמ"ז אין חוששין לשאלת צרכיו בשבת משום דטופס הברכות כך הוא. ואם הדברים אמורים בנוגע לכהמ"ז (דאין הכרח דיברך כהמ"ז אפי' פעם אחת כיום) עאכ"כ בתפילת י"ח דמתפלל ג"פ בכל יום די"ל דטופס הברכות כך הוא. יוצא לנו דמין הדין אכן ראוי הי' להתפלל כל הי"ח ברכות אלא דלא הטריחוהו חכמים.

וא"ת והלא בירושלמי ברכות (פ"ה ה"ב) א"י: "ר"א בן אנטיגנוס בשם ר"א כי רב ינאי זאת אומרת (הא דר"י בן אלעזר דאמר לעיל מבדיל בתפלה ואח"כ אומר מטבע הברכה) שאסור לעשות מלאכה עד שיבדיל, אסור לאדם לתבוע צרכיו עד שיבדיל". וקשה דהלא טופס ברכות הוא ולפי הנת"ל אין חשש של שאלת צרכיו בנדר"ז.

ואף דיש לחלק ולומר דהא בירושלמי בשבת דא' ד"טופס ברכות כך הוא" שייך רק לכהמ"ז.

וכפי שאכן מביא בספר פתח הצבור סי' ר"פ (עיי"ש שהארין מאד בסוגי' זו) ע"פ מ"ש בקה"ע בירושלמי שם "דנוסח הברכות כך היא ואין לשנות מחול לשבת שלא יתכלכל בתפילה". ולפי פי' זה הא דמשני טופס ברכות לא שייך אלא היכא דאתמר, דהיינו ווננו ופרנסנו דבהמ"ז דמחוייב ומוכרח עכ"פ לומר אותה ברכה וכיון דאיכא שאלת צרכים באמצע אם בא לדלג מקצת הברכה כדי שלא לשאול צרכיו ודאי יתכלכל בתפלתו ע"י שהוא משנה הנוסח המורגל בפיו. משא"כ בתפלה דאם ידלג כל הברכות אמצעיות י"ל דלא יתבלבל משו"ז. וא"כ בנוגע לתפלת י"ח שפיר יש איסור של שאלת צרכיו.

אמנם אין לחלק כן: א) דאפושי מחלוקת לא מפשינן בין הבבלי להירושלמי והרי מפורש בתלמוד בבלי דאכן אין איסור של שאלת צרכיו בברכות אמצעיות ורק דרבנן הוא דלא אטרוהו מפני כבוד שבת.

- אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכלל 1919

(ב) והוא העיקר; דהרי אדמוה"ז מביא בסי' רס"ח כנ"ל דטעם של דילוג ברכות אמצעיות הוה מטעם דלא אטרחהו כו' ומביא גם בסי' רצ"ד ס"א (בטעם שקבעו ההכרלה בחונן הדעת) מהירושלמי הו"ל "ועוד מפני שאסור לתבוע צרכיו במ"ש קודם הכרלה כמו שאסור בשבת עצמו לפיכך קבעיה קודם שאלת צרכיו שבברכות אמצעיות". וא"כ דורש ביאור למה אמרו דא"א ה"ח ברכות משום דלא אטרחהו הרי אסור הוא משום שאלת צרכיו.

ונראה לבאר בזה דנהי דמשום שטופס הברכות כך הוא הי יכול להתפלל כל הברכות האמצעיות אבל ע"כ לא הי' יכו' להתפלל בכוונה כזו כמו שמתפלל בחול שמתפלל על דבר שחסר לו דהרי "בכלל עונג שבת הוא שיחשוב האדם כאילו כל מלאכת עשוי". וא"כ מתפלל הוא באופן שונה מכמו שהוא מתפלל בחול דהרי בחול מצוה הוא להתפלל על מה שחסר לו וכתפלה באופן כן הרי מראה בעצמו ההיפך מ"כל מלאכתך עשוי" וגם "מביא דאג בלבו" (ובמ"ש בקה"ע לירו' שם). ולכן אסור בשבת. ורק שא יתפלל כל הברכות האמצעיות בלי שיהיו נוגעות לפועל ולצרכ ורק משום שכן הוא טופס הברכות הרי טירחה גדולה היא ומשו כבוד השבת לא הטריחוהו חכמים לומר כל האמצעיות.

משא"כ במוצאי שבת דהרי מוכן הוא כבר לצאת לעבודת י החול וא"כ כשיתפלל הברכות האמצעיות בטח יכוון לצרו ומחסוריו בפועל ותפלה של בקשה בכוונה ואופן כזו הרי בשו אסור משום אסור שאלת צרכיו וא"כ ע"כ דיבדיל בברכה הרביע ואח"כ יתפלל על צרכיו.

עד אחד בטומאת סוטה

התי אליהו נתן הכהן סילבערבו
~ תלמיד בישיבו

בגמ' סוטה ג, א "מפני מה האמינה תורה עד אחד בסוטה (ג) אמר ע"א שנטמאה אינה שוחה) שרגלים לדבר, שהרי קינא ונסתרה וע"א מעידה שהיא טמאה" ע"כ. ויעויין בגליון ה שמציין להמרדכי בפ' הגזול קמא - דמבאר שם שאע"פ שבכלל דרשינן טעמא דקרא (להלכה). מ"מ כשמדובר בדין פלא דרי

היינו, שאע"פ שדבר זה - שע"א נאמן לומר שנטמאה - למדים מקרא (כריש מכלתין), מ"מ, מכיון שהדבר פלא לכאור, דרשינן טעמא לקרא.

י"ל"ע בגדר הך טעמא, דזה פשוט שבלי קרא לא היינו מחדשים תנן כזה מטעם זה (דרגלים לדבר) בלחוד, (וכמ"ש"כ בשטמ"ק על אתר) אבל לאחד שכבר נלמד מקרא דע"א נאמן בזה, יש לחקור באם טעם זה טעם גמור הוא - וזהו חידושי דקרא, דטעם זה מהני להאמין לע"א פה. או שהטעם הוא רק כעין אסמכתא ונתינת הסבר בחידושי דקרא. ובס"א: לאחר שיש לנו קרא וטעמי, י"ל"ע באם טעם הנאמנות הוא משום "רגלים לדבר" (ורק שכדי שטעם זה יהני עריכים לקרא), או שטעם הנאמנות הוא מגזיה"כ (ורק שחכמים יתנו טעם והסבר לזה).

ויש להעיר בזה מהמשך הגמ', דז"ל הגמ' לקמן (ג.ב): תנן תחם שה"י בדין ומה עדות הראשונה (סתירה - רש"י) שאין אוסרתה איסור עולם (שאם תשתה ותמצא טהורה מותרת לבעלה לתרומה - רש"י), אינה מתקיימת בפחות משנים, עדות האחרונה שטמאה שהיא אחר הסתירה - רש"י) שאוסרתה איסור עולם אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים, ת"ל... וק"ו לעדות הראשונה מעתה, ומה עדות האחרונה שאוסרתה איסור עולם מתקיימת בע"א עדות הראשונה שאין מוסרתה איסור עולם אינו דין שתתקיים פע"א, ת"ל כי מצא בא ערות דבר... (ומק' בגמ') האי מכי מצא בא ערות דבר נפקא מ"בה" נפקא..ה"נ קאמר ת"ל "בה" בה ולא פקינוי בה ולא בסתירה. דלא מהימן ע"א מנלן, נאמר כאן כי מצא כו' ונאמר להלן כו' אף כאן (בעדות אשה דעלמא) עדים שונים. ע"כ.

והקשו התוס', בד"ה "מה עדות אחרונה שאוסרתה איסור עולם", תימה דהוה מצי למפרך מה לעדות האחרונה שכן רגלים דכר שהרי קינא לה ונסתרה, ע"כ. [וזה שלא הקשו התוס' גם מש"כ בגמ' לפניו "מה עדות הראשונה שאין אוסרתה כו' עדות אחרונה שאוסרתה כו' אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים" - לכאור ה"י אפ"ל להקשות (בזה ג"כ) דאיכא למפרך דהא בעדות אחרונה רגלים לדבר ולכן לא בעי שני עדים, י"ל דזה לא קשה, דהא (כנ"ל) פשוט הוא שבלי קרא לא היינו אומרים דע"א נאמן מסברא זו, ולכן אין זה פירכא לתרץ הק"ו להצריך ב' עדים.]

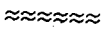
- אמור - יגזי אייר - הי תהא שנת נפלאות בכלום

עדים. משא"כ בהק"ו להאמין ע"א גם בעדות הראשונה או שפיר איכא למפרך מהא דרגלים לדבר].

ובתוס' ד"ה "נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר" הקשו על המשן הגמ': תימה למה לי גז"ש (שבשאר עדות אשה בעניי שנים) אפי' בלא גז"ש מהיכא תיחי ליה דלתהימן בה ע"א, מעדו אחרונה ליכא למילף דאיכא פירכא ע"כ. אבל ראה בפרש"י (ד"ו ה"ג קאמר) שלפי פירושו מוכן שאין להקשות כן, דז"ל, וגז"ש לטומאת אשה דעלמא שלא קינא לה בעלה ובא ע"א ואמר או ראיתיה שנטמאה דלא מהימן, והכא הוא דמהימן משום דרגלי לדבר, ע"כ. והיינו שלפרש"י הא דאמרינן דכאן שונה משא עדיות משום דרגלים לדבר, הוא רק אחר הגז"ש. משא"כ לתו הרי הא דרגלים לדבר ודעינן אף קודם הגז"ש (וכפשטות הגמ' ולכן מק' דמהו הצורך בהגז"ש. וע"כ בפלוגתתם).

ונראה לומר דתליא בגדר הטעם דרגלים לדבר, וכדלעי דלרש"י הר"ז רק סברא וכעין נתינת טעם על גזה"כ, אבל ג הלימוד והטעם הוא אכן גזיה"כ שע"א נאמן, ולכן סב"ל הג למילף מהא גם בשאר נאמנות בטומאת אשה. וע"ז מביא הגמ' דין דלא אמרינן כן, וע"ז כתב רש"י טעם והסבר בההפך בין דין לשאר דינים - שהוא משום דרגלים לדבר (אבל סברא זו הוא הסבר בהחילוק ולא טעם וסיבה להחילוק וכנ"ל).

משא"כ התוס' סב"ל ש(לאחר הלימוד מקרא) טעם הנאמנות דו הוא משום טעמא דרגלים לדברים, ולכן קשה לו ללמוד מהך ד למק"א להימן ע"א בטומאת אשה כשאין רגלים לדבר. ולפ"ז נ גם מה שנתקשה להתוס' בתחילה במש"כ בגמ' ללמוד עדות הראש בק"ו מעדות אחרונה להאמין ע"א - דהא איכא פירכא. מש לרש"י לא הוקשה לו, דלשיטתי אין זה עיקר הלימוד וכנ"ל.

אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בפל -

ברכת שהחיינו בנש"ק

התי מנחם מענדל פעלער
חבר המערכת תשמ"ז
בספר "קצור דיני ומנהגי נרות שבת קודש ויו"ט עם מקורות
ועממים וביאורים" - שיצא לאור לאחרונה (כלה"ק ובאנגלית) ע"י
ה"ת" מביא המלקט בסוף "פ"ז - הדלקת הנרות לילדות" בנוגע
לברכת "שהחיינו", ש"בפעם הראשונה שהכת מתחלת להדליק נש"ק,
וגם אם היא לא הגיע עדיין לגיל המצוות תברך שהחיינו, אבל
אם היא כבר הגיעה לגיל זה - לא תברך".

והמקור לזה מביא בהערה 12 "ראה פארוכה הכיאר בזה בשיחת
ש"ס ויקרא תשמ"ב - נדפסה בס' התוועדיות כ"ק אדמו"ר שליט"א
תשמ"ב ח"ב ע' 1112 ואילך".

ושם סל"ח: "כאן המקום לבאר כמה ענינים ששאלו אודותם:

נרשם ב"הנחה" (דשיחת ש"פ ויק"פ סנ"ב) שכאשר בת קטנה
מדליקה נרות שבת בפעם הראשונה, צריכה לברך ברכת "שהחיינו".
שאלו על זה - ממה שדובר כמ"פ (לקו"ש חי"א ע' 289) שהיות
שנש שקו"ט בנוגע לברכת "שהחיינו" בפעם הראשונה שמניחים
תפילין לכן אינני רוצה להכריע ולקבוע האם לברך "שהחיינו"
אשר מדליקין נרות שבת בפעם הראשונה.

והנה אע"פ שאינני זוכר שאמרתי כן בהתוועדות הג"ל (כפי
שהשם), וכוונתי הייתה לברכת "שהחיינו" בחגה"פ - אעפ"כ,
מאחר שרשמו כן ופלפלו בזה וכו', הרי טוב ונכון
שכאשר בת קטנה מתחילה להדליק נרות שבת (בגיל שנתיים וחצי,
או שלש שנים) - תברך גם ברכת שהחיינו.

ואין להקשות מזה שאין נוהגים לברך "שהחיינו" כאשר
מניחים תפילין "בפעם הראשונה" - כי אין זה דומה להדלקת נרות
שבת ע"י בת קטנה, כדלקמן".

וממשיך לבאר (ומביא הכיאר עכ"פ בקיצור) שברכת שהחיינו
שמחה, ובמילא כאשר מתחילין להניח תפילין ושנו ספק אם נער
זכר מצוה הוא בשמחה כל כך עד שזה מחייבו בברכת שהחיינו

- אמור - י"ג אייר - ה"י תהא שנת נפלאות בכלל

והגם שעדיין אינו חייב במצות הרי מחוייב בחינוך - וחומר הזכרת שם שמים). משא"כ בנערה קטנה בת שנתיים וחצי שעדיין לא נכנסה לגיל חינוך אין ספק בגודל שמחתה וכפי שרואים במוחש שכשמחשבים אותה לילדה גדולה וכו', ומקיימת שליחותו דהקב"ה יש לה שמחה גדולה. ובפרט ע"פ פס"ד הצ"צ (לקוטים בסופו) (הובא בלקו"ש שם) שבספיקא דדינא דברכת שהחיינו יש להקל.

"ולכן ראוי להנהיג שפאשר ילדה קטנה מתחילה להדליק נש"ק - אזי תברך גם ברכת "שהחיינו"

ובפרט כאשר נמצאים בסוף זמן הגלות, בעקבתא דמשיחא שאז ישנו צורך מיוחד לחוסין בכל עניני אור וברכה כו' לן ראוי גם לברך ברכת "שהחיינו" בפעם הראשונה שילדה קטן מדליקה נרות שבת.

וכל זה - כאשר מדובר אודות ילדה קטנה. אבל אלו המתעקש שלא להדליק נש"ק עד בת מצוה" [עקשנות גרידא רח"ל ויה"ר שירשו אלו לבנותם להדליק וכו'].

"הנה כאשר מתחילים להדליק נרות שבת בגיל בת - מצוה אין לברך "שהחיינו" (כשם שאין מברכים שהחיינו על הו תפילין בפעם הראשונה) מאחר שישנו כבר החומר דהזכרת שמים, כי מדובר אודות נערה שחייבת במצוות".

עד כאן הוראת וכיאור כ"ק אדמו"ר שליט"א שמצטט בספר הנ"ל (שהוא ע"פ פסקי וכתבי רבותינו נשיאי חב"ד ב) השער, ובפתח דבר: "עד לאגרות ושיחות קודש של כ"ק אד שליט"א".

ולפלא גדול שנשמט (מהמלקט ומה"מגיהים" וכו') בעני מכ"ק אדמו"ר שליט"א - בענין זה. והיינו בשיחת יום : במדבר, כ"ה אייר התש"נ - בהכינוס העולמי דנשי ובנות תחיינה - .

והנה בשיחה זו (ספר השיחות התש"נ - כרך ב' ע' ס"ו) וז"ל: "וכנהוג בכל כתי ישראל שהדלקת נרות שבת

אמור - י"ג אייר - ה' תהא שנת נפלאות בכל -

הנשים וכן הכנות, שבהגיען לכלל הכנה מדליקות בעצמן
דכות על גר שבת ויו"ט. [ההדגשות הם של המעתיק]: "וכיו"ט גם ברכות
וכהערה 38. [ההדגשות הם של המעתיק]: "וכיו"ט גם ברכות
חיונו. ולכן כדאי ונכון שיתחילו להדליק בפעם הראשונה
ב"ח"ש, שאז יבדכו שהחיינו גם על התחלת קיום מצות
לקח נר יו"ט ושבת. והמהדרות להתחיל בש"ק הקודמת - יקנו
שמלה חדשה".

הרי, בפשטות שאם מתחילים בשבת ובגלל שיש ספק (הנ"ל)
ואו מהספק על ידי זה שתלבש שמלה חדשה (ע"ד ברכות
החיינו כליל ב' דר"ה. בהדלקת נרות ובקידוש - נוהגין
קח פרי חדש, וכן בברכת שהחיינו בעת התקיעות דיום ב' דר"ה
שלושבין בגד חדש.

והגם שמדובר אודות קטנה לכאורה כן הוא אצל בת שהגיע
לפניך או למצות ולא התחילה להדליק מפני איזה סיבה דכן
עינו הוראה עד"ז מכ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע ל:

(א) ברכת החמה ב"סדר ברכת החמה ע"פ מנהג חב"ד (ע"פ שיחת
מ"מ החודש ניסן פ' החודש ה'תשמ"א) [י"ל בקונטרס בפ"ע
פס"ג גם בלקו"ש חכ"ב ע' 201] ס"ו: "מנהגנו לברך ברכת
שהחיינו ו"טוב שיוציא אדם א"ע מידי ספק ברכה וילבוש מלבוש
יש בענין שצריך לברך עליו שהחיינו בשעת הלבישה כו' או יקח
חדש ויניחנו לפניו בעת הברכה ויברך שהחיינו ויהא דעתו
על המלבוש או על הפרי". ובהערה 9: "ע"פ לשון אדה"ז
מו"ע שלו סת"ר ס"ו, [כנ"ל בנוגע לליל א' דר"ה].

(ב) יום הולדת ב"מנהגי יום הולדת", הוספה "למשיחות אחרון
פסח ה'תשמ"ח - ע"ד ההנהגה ביום הולדת" [נדפס בספר
משיחות ה'תשמ"ח - כרך ב' - ע' 406] ס"ו: "לערך התוועדות
שמחה... ובאם אפשר - לברך "שהחיינו" על פרי חדש או בגד
חדש".

ונמצא: שכשיש איזה שהו ספק האם לברך "שהחיינו" כדי לצאת
הספק מברכין שהחיינו על פרי חדש או בגד חדש. ולהעיר (א)
שנוגע לנש"ק לא כתב אודות פרי חדש (כמו שכתוב אצל ב'
ניסן הנ"ל) הגם שמצינו בפירוש ענין זה בהדלקת נרות

דר"ט(ב) ענינים זהו שאינו מוכא בנוגע להנחת תפילין בפעם הראשונה הגם שמוכא השקו"ט בנוגע לזה בהשיחה דתשמ"ב הנ"ל (ובכ"מ) ואף בהשיחה הנ"ל דיום הולדת מוכא דעת החתם סופר בהערה 171 שמברכיך "שהחיינו" בפעם הראשונה להנחת תפילין, אלא ששם הוא בעת השמחתייב זכר במצות, ע"ש. ואולם כדי לצאת מהספק כדאי לברך באופן הנ"ל ולאידך לא ראיתי עצה זו בנוגע להנחת תפילין.

ושני ענינים אלו (הדלק"י, הנ"ת) נדמו בהשיחה דתשמ"ב ושם המסקנא שאין לברך על שניהם רק נערה קטנה שעדיין לא הגיע לחינוך מברכת כ"ל. ואילו בה"משנה אחרונה" מסיק לברך בהדי"ט - ואולי צ"ל כן בנוגע להנחת תפילין ג"כ?!

ומבלי ליכנס להשקו"ט מתי מחוייבין ברכת שהחיינו והשיעור דהשמחה הנצרכת לברכה זו, באתי רק לעורר על: א) תיקון הנ"ל (ובוודא) כהוצאה הכאה יתקנו) ב) ולעורר על השאלה האם כן הוא גם בנוגע להנחת תפילין בפעם הראשונה (ובפשטות לא הפסיד). ((?)

ויה"ר שנשמע שיחות וביאורים מפי כ"ק אדמו"ר שליט"א מתוך בריאות הנכונה ברפ"ש תיכף ומיד, בקיום היעוד ד"תורה חדשו מאת"חצא", ואז נברך "שהחיינו" (כלי ספקות ופרי חדש וכו').

ש ו נ ו ת

ספה"ע ומשיח

הרב אהרן חיטר
= תושב השכונר

בהמדובר על השייכות ספה"ע למשיח יש להעיר ממה שנוכח באה"ז להצ"צ כרך - ב' ע' התקמה.

ועפ"ז נתיישב המעשה ששמעתי מאאזמור ז"ל אשר הרה"ק ר' אברהם נ"ע היה מכוין בימי ספירת העומר על משיח, ופעם א' היה חולה שלח אותו לילך למקוה ולכוין לפי הספירה של אותו יום. ולא הכנתי מה זה שייך לספירת העומר דווקא. ולפי הנ"ל א"ש, כי ענין משיח הוא ענין ומלאה הארץ דיעה את ה' בכחי' והאדם ידע את חוה כו', כי אז יפסיק הזוהמא לגמרי מחוה כו' יהי' וגכה מאד אותיות אדם ר"ת אדם דוד משיח, וע"כ בימי ספירת העומר שהוא ענין ז' נקיים שייך לכוין זה.

בסדר ספירת העומר

התי שלמה זלמן בערענשטיין
~ ברוקלין נ.י. ~

בסידור תהלת ה' וכ"ה בסידור תורה אור בסדר ספיה"ע מובא הלשון מאדה"ז "יכוין לספירה של אותו הלילה ולתיבה אחת של אנא בכח ותיבה אחת של מזמור אלקים יחננו ואות א' מפסוק "שמחו" ע"כ.

והנה כידוע לשון אדה"ז מדוייק מאד ועפ"ז צ"ב למה בהמשך המ"ח יום כשמועתק הכוונות שצריך לכוין מועתק קודם תיבה ממזמור אלקים יחננו ואח"כ תיבה מאנא בכח, [ולדוגמא ביום כ' לעומר מועתק "יחננו - בכח" וכ"ה בשאר הימים] ולכאורה עפ"י לשון אדה"ז הי' צ"ל בהיפוך קודם (צריך לכוין) תיבה מאנא בכח ואח"כ (צריך לכוין) תיבה ממזמור אלקים יחננו.

ולהעיר שכיום האחד לעומר אכן מועתק מתאים להנ"ל "אנא - אלקים" והיינו קודם תיבה מאנא בכח ואח"כ תיבה של מזמור אלקים יחננו.

וע"י בסדור דא"ח לאדה"ז ושם גם בהמשך המ"ח יום מועתק קודם תיבה של אנא בכח ואח"כ תיבה ממזמור אלקים יחננו.

גם צ"ב טעם השינוי שבאמירת סדר ספיה"ע אומרים קודם מנצח אלקים יחננו ואח"פ אנא בכח ובכוונות כתב להיפוך מכוונים קודם תיבה מאנא בכח ואח"כ תיבה מאלקים יחננו.

- אמור - י"ג אייר - היי תהא שנת נפלאות בכלל 27

תיקוני הבנה

הרב טובי בלוי
~ מח"ס כללי רש"י ~
~ ירושלים עיה"ק ~

רק עכשיו זכיתי לקבל את הגליונות האחרונים של "הערו וכיאורים", וכמו תמיד התענגתי על תוכנם, ובכלל זה כמה וכמה התייחסויות לדברים שכתבתי, התייחסויות אלה משמחות אותי עו יותר, באופן טבעי, גם כשהן כוללות ביקורת או אי - הסכמה ע דברי, וכבר ציינתי זאת בהזדמנות קודמת, ברוב המקרים אי מתווכח עם החולקים, מתוך הנחה כי המעיינים יעמדו מעצמם ו האמת, ומה גם שאינני רואה כל אסון באי קבלת דעתי.

בין ההתייחסויות האמורות, יש גם (בגליון י"א ניסן, ש אותו קיבלתי רק עכשיו) דברים שכתבו הרב ברוך אבערלענד שליט"א והרב שמואל קראוס שליט"א, כל אחד בנושא אחר, בהם לשיטותיהם באותם נושאים כפי שהביעו אותם בגליונות קודמ חייב אני לומר שאני מעריך מאוד באופן כללי את עיונ וכתובותיהם של שני הת"ח הללו, ומודה להם על קורת ה שגורמים לי, במיוחד אני מודה להם על שהם מואילים בט לכבדני בתשומת לב לדברים שכתבתי, אפילו החריפות הרבה העקיצות הרמוזות בביקורת (מעבר לדיון הענייני) גורמות הנאה, כיוון שאני זוכר שבהיותי בגילם חשבתי גם אני שני זו מבטאים יותר את עוצמת השפנוע שבדברים, זה גם שצעירים אוהבים להרשים את הקוראים בכיטויים עזים.

אינני מתייחס בהרחבה לכל טיעוניהם של הרבנים הצי הנ"ל (וגם לא לויכוח שביניהם עצמם בנושא אחר, שגם בו י הרהורים מסויימים), מן הסיבות שצינתי לעיל ביחס לכל שהתפרסם בביקורת או באי - הסכמה לדברי, ונוסף על כך שיש לי תחושה (ואולי אני טועה בכך) כי בויכוח מתמשך זה מאבדים הקוראים את הענין וחדלים לעקוב אחרי הדבריו שאת דבריו של פל אחד מן המתווכחים קורא רק הצד השני נכון הדבר הרי: א. אני יכול לכתוב אליו באופן ישי

לכוזו עמודים במאות עותקים, ב. הצד השני ממילא יעמוד על דעתו ככל מצב (כפי שמוכיח הנסיון), וחבל על הטירחה וכו'.

ברם, שונה הדבר כאשר מכניסים בפי דברים שלא אמרתי, כדי לשמור על התאוצה ("שוונג") של החריפות המופגנת, ומתקיפים אותם, במקרה כזה אני מוצא לחובה, "למען ההיסטוריה", לתקן את ההכנה.

תופעה זו מצאתי בדבריהם של שני הכותבים הנכבדים הנ"ל שליט"א, ואתיחס אליהם בקיצור נמרץ, שוב מתוך חזקה על המעיין שיבדוק היטב את הדברים במקורם.

- הרב אבערלאנדער שליט"א. מוציא מדבריי "כאילו אדה"ז כותב יורם קרן ישראל כהחסרון של נפוליון מול יושפל קרן ישראל שזו מעלתו של הצאר" וכו' וכו', דברים כאלו לא על דעתי כלל, וגם אינם יוצאים מדבריי בשום אופן, אלא, כפי שמנסח יפה הכותב עצמו, "שזה המחיר שמשלמים" (ואין הבדל בין ביטוי יפה זה לביטוי "שהסיבה שיתקרבו וכו' הוא מסובב ותוצאה ישירה וכו'"), שאותו שולל הכותב, שכן "מחיר" ו"תשלום" הוא כלשון המקובלת, גורם ישיר לקבלת סחורה!).

את ה"סוד" שהחסידות גילתה את הדרך שהשפע הגשמי והרוחני ישכנו יחד ידעתי גם אני, אלא שהחסידות לא הקיפה אז, בימי אדמו"ר הזקן, את כל מזרח אירופה, ובכלל לא נגעה כמעט במערב אירופה (כעבור כמה דורות הצליחה החסידות "לצוד" את אהרן מרקוס, שהוא "חביב" כל - כך על הרב אבערלאנדער, ודעתי הדעתו בנושא זה, ואולי יותר ממנו, אלא שככה ציינתי כפי אינני מתייחס לנושא ההוא), וכמפורש ציינתי את ההתקדמות וההתפתחות של הדורות האחרונים בנושא השפע כמו בנושא מערב אירופה בגלל התפשטות החסידות וכו' וכו'.

ופיו של הרב"א "הכשילו" בכתבו גם הוא: "ובמיוחד בעשרות השנים האחרונות" שזו תקופה שאיננה חופפת כלל, כידוע את תקופת אדמו"ר הזקן.

ולסיום - התייחסות קצרה אל "חוקרי החסידות" המשכילים, שהרב"א שליט"א מכבדני בקביעה שהבנתי מתאימה להבנתם שלהם, שונג ידע לאילו מהם הוא מחבובי. אבל עד כמה שישגיגה לי

- אמור - י"ג אייר - היי תהא שנת נפלאות בכלל

השקפתם כפי שביטאוו בשעתם (וכידוע כתבתי הרבה בנושא זה) טענתם כלפי חוץ היתה דווקא הפוכה (וכטענת הרב"א שליט"א שהחופש וכו' רק יביא לחיזוק ההתנהגות הדתית של הצב והפרט).

- הרב קראוס שליט"א כבר חוזר בו ב"ה, באופן אלגנטי, ו הקביעה כאילו הבעתי דעה כלשהי בנושא פסוקי השמות של כ" אדמו"ר שליט"א (אם כי עדיין מצא "דיוק" כמה שכתבתי בדו ה"הכרח" להשתמש בפסוקים אחרים, אלא שחבל שלא טרח לחש ביתר בהירות ולהיווכח שאין מזה כל ראייה לכך שיש לי "דעו בנידון, אלא לומר שמשם אין ראייה שכן אפשר למצוא את ההכר וק"ל), אך במקום זה הוא מפרש את מה שכתבתי שהדברים ידוע לכל מתחיל וכו' כאילו התכוונתי בזה לקשר בין תוכן שמו ו אדם לפסוק (אף כי נכון שקל מי שאמין על הדגשות כ"ק אדמו שליט"א בעניני השגח"פ יודע על הקשר), דבר שאליו התייחסתי כלל, כתבתי זאת רק ביחס לקביעה הרמוזה בדבו שכאילו תוכן עניני כ"ק אדמו"ר שליט"א הם "סוד ה' ליראין ואת זה שכח הכותב הנכבד שליט"א.

ובהזדמנות זו מודה אני באופן אישי להרש"ק שליט"א שטרח לספק לי פסוק מעניין לשמי הפרטי מן הספר "בן ציו שאותו לא זכיתי לראות כמו שלא זכיתי גם לראות את מאנ בגליון תקפ"ח, כיוון שאז טרם קיבלתי את הגליון (ואו שמחתי להיווכח שיש לצעיר מוכשר זה גם חוש הומור), דו פסוק זה נראה לי מתאים בהחלט ("אשת חיל" היא, כידוע, התורה, וגם כנסת ישראל, וגם ספירת המלכות וכו' וכ הפסוק שאני אומר עד עתה ("טמנו" . . . סלה", שבתהלים ק"מ, משקף בהחלט את הביוגרפיה שלי אך לא את "תוכן הענינים של ומעתי בל"נ" אומר (גם?) הפסוק במשלי, ות"ח ות"ח).

≈ ≈ ≈

נפלאות בינה

הו

א. כ"שער" התניא, החל מדפוס שנת תר"ס, מופיע פרט הי

גילוי (כשהאותיות המודגשות משתנות משנה לשנה בהתאם לפרט השנה), וכשיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א התבאר הקשר בין פסוק זה להדפסת התניא (נוסף על כך שהכתוב מדבר בגאולה העתידה, הקשורה עם הפצת המעיינות וכו').

והנה: "בקדוש ישראל יגילו" (עם גי' הכוללים) הוא בגימטריא של שמו הק' המלא (פרטי ומשפחה) של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ב. מבואר בספרים הקדושים ש"א-ל שדי", הוא בגימטריא "משה" (ויומתק הענין על פי הידוע ש"משה" שבכלי דור הוא המשיח, היחידה הכללית, שבכל דור, הדבוק ביחידו של עולם ית'), ועם הגילויים - דהיינו: אל"ף למ"ד שי"ן דל"ת יו"ד - הוא בגימטריא אלף (1000), דומז לאלף אורות שזכה להם משה רבינו.

וראה זה פלא: המילויים הנ"ל יחד עם 15 האותיות (1015) הם בגימטריא של שמו הק' המלא של כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ג. בתהילים מזמור פ"ד (פסוק י"ב) "כי שמש ומגן ה' אלוקים, חן וכבוד יתן ה' וגו'.

והנה - "שמש" ו"מגן" מקביל לשם הוי"ו ושם אלוקים כמבואר בשער היחוד והאמונה, וי"ל שכך גם "חן" ו"כבוד", ובמיוחד עפ"י ביאור אור החיים הק' (שמות כח, ב) על "לכבוד ולתפארת" שזה כנגד ספירת התפארת והמלכות, שם הוי"ו ושם אדני (ע"ש), ואם כן הרי זה גם בפשטות, ענין של יחוד קוב"ה ושכינתיה, אשר גילוי כל זה יהיה לעתיד לבוא, כידוע, ולזה דומז הפסוק הנ"ל.

והנה "חן" ו"כבוד" - עגלים לתשעים, שנת הצדיק ק"ל.

≈ ≈ ≈

הנהגה זו היא כפי המנהגים הנ"ל, והיא נחלקת לשתי חלקים - החלק הראשון, המכיל את המנהגים הנ"ל, והחלק השני, המכיל את המנהגים הנ"ל.

- אמור - י"ג אייר - הי' תהא שנת נפלאות בכלל -

והכוונה לביאור שנאמר בחורף תקס"ט (נסמן בסה"מ תקס"ט שם), ובמקום אחר (נעתק כותרת של אדמו"ר האמצעי על מאג זה): חתונת ב"א ר' אברהם, (כלומר שזהו חתונת ר' דובער נ הרח"א (ותודתי נתונה להר"א שי' מטוסוב שהעירני על כך).

כמו"כ צריך להוסיף להרשימה את זוגתו של ר' מנחם נח שנישא בחדש אדר שנת תקע"ב סוף דבר כמדומה שאי אפשר ליד כבירור מי נכלל בכ"ה הנפשות שכרחו עם אדה"ז ומי לא נכלל.

ברשימה הנ"ל (של הרש"ב) נזכרו ב' נכדים ונין אחד ע רבינו הזקן שנקראו בשם ברוך שמואל (א) בנו של אדמו"ר האמצעי (ב) בנו של הרח"א (ג) בנו של ר' יונה כהן (חתן אדמו"ר האמצעי).

וצריך כירור על שם מי נקראו, (ועי' במבוא לאגרות קוד אדה"ז פ"ה אם נקרא אביו של אדה"ז רק בשם ברוך או ישו ברוך אבל ברוך שמואל מאן דכר שמיה).

ושם מפנה ג"כ למ"ש כמ"א שהר' ברוך באדמוה"א הוא שעו מספר שם - בע' רמ"ד - וזוגתי ילדה בן זכר בשערי קורו היינו שנולד בחודש כסלו תקע"ג, למרות שיש שרשמו, בטעו שנישא בשנת תקפ"ב.

ולפלא שכן באגרות קודש אדמו"ר האמצעי ע' רמד כתב העו כשוה"ג: ידועים שני בנים לאדהא"מ (א) מנחם נחום (ב) ברו בכת"י 456 (קכ"א, ב) "תורות מאדמו"ר ר' דובער שדרש על חתו מו"ה ברוך תקפ"ב" גם בכת"י ירושלים 511 (מו, ב) "תח אדמו"ר דשנת תקפ"ב על חתונת בנו בקיץ שבת ר"ח אלול", ד פודאי מדובר כאן באח שלישי שלא ידוע לנו עליו, או שנפ בצעירותו.

[הכותרת שבכ"י ירושלים הנ"ל נעתק במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תקנ"ו, הכותב שכ"י 456 הנ"ל נעתק במאג אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"א ע' ש"נ.

ובמאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ע' תשכ"ט העי' 35 הוע כותרת שבכ"י 456 צו, א' (קיר, א): בעז"ה תורות מאדמו"ר ה

אמור - י"ג אייר - הוי תהא שנת גפלאות בכל -

המער נבג"מ שדוש על חתונת בנו מוהר"ר ברוך תקפ"ב,
ה"ק גם במאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ע' תשלה).

ואם יש לו הוכחות שבכל זאת ר' ברוך לא נישא בתקפ"ב
ה"ק בתקע"ג הי' עליו לנמק את דבריו].

כמו"כ מש"כ שלא ידועים מאמרי חתונה שאפר לשייכם לחתונתה
הרבנית אסתר מרים, (שנפטרה בשנת תקע"ט), הנה נזכר בכמה
מקומות חתונה דתורף תקע"ח (עשרה בטבת) [מאמרי אדמו"ר
מצעי דרושי חתונה ח"א, ע' שמט, שני, ע' תשכ"ח (ושם ע'
ה"ה נזכר דרוש שדרשו אדמו"ר האמצעי על חתונת בן אחיו (?)
לאנטייל בשבת פ' כי תצא תקע"ד, וכשנת תקע"ח כל הנ"ל
ה"ה ראבראוונע)] אם לא שנאמר שבשנת תקע"ח היתה חתונת
חתונה מנוחה רחל.

(וכמו"כ אם נאמר כנ"ל שחתונת ר' ברוך בן הרבנית פריידא
ה"ה בשנת תקס"ו עדיין לא מצאנו מאמר שנאמר בשנת תקס"ו על
חתונה אלא שלא ראינו אינו ראינו אפילו במאמרי אדמו"ר הזקן
ה"ה כי רוב יש לנו ביכלאך של הנחות ממאמרי סדורים על סדר
ושם כל שכן וקל והומר במאמרי אדמו"ר האמצעי שרובם
סדורים כביכלאך בלי כל סדר, ועוד לא נערכה רשימה מקיפה של
המרי על פי סדר השנים).

ולפלא שמפנה למכה"ע היו"ל בווליאמסבורג כשעה שידוע
ה"ה שלהם לדברי רבותינו נשיאנו [כולל את הסידרה "די
מערשע מארשען פון קייסער נאפוליאן"] שכולו מלא הבל
ענות והשומר נפשו ירחק מהם.

* * *

בגלין הני"ל ע' 31 (בהעתיקה מכ"י הרמ"פ כ"ץ משיח חה"פ
(2) נעהק צורשעגמטרעטן.

ה"ל: צוריק געטראטן (כמבואר למעין בפקסימיליא שנדפס

לעילוי נשמת

האשה החשובה מרת שטערנא

בת הרה"ח מוהר"ר יצחק ז"ל

בילניצקי

נפטרה י"א אייר ה'תשכ"ח

נדפס ע"י

הרה"ת הרה"ח ר' שלמה זוגתו ומשפחתו

מאיעסקי

לזכות

הרב משה אהרן צנז'ער

ויונתו

כרת העניא רבקה רות תחי

ווייס

שירותי מחשב ותכנת סדר הדפוס "סדרית" - בארץ

S.T. Computers 4403 14th Ave. (718) 972 4648

להצלחה רבה ומופלגה